

Verenigingsnieuws

Zaterdag 8 september van 10:00 t/m 16:00 uur: Open Monumentendag. Het thema in 2018 is "Europa". O.a. wordt ons douanemuseum "Kleng Wach" in de Akenerstraat opengesteld en tevens is ons verenigingsgebouw geopend.

Nummer 98

2018 #3

Peter Sparla erelid van Heemkundekring Sankt Tolbert

Na 25 jaar legde Peter Sparla de voorzittershamer neer tijdens de Algemene Ledenvergadering van 23 maart 2018. Vijfentwintig jaar voorzitter van Heemkundekring Sankt Tolbert! Peter was dan ook van mening dat na deze lange periode de tijd was aangebroken om het stokje over te dragen. Tevens trad hij terug als bestuurslid. Dit wil echter niet zeggen Peter nu een passief lid wordt. Ook in de toekomst zal hij zich blijven inzetten voor onze vereniging. Peter, een van de oprichters van Sankt Tolbert, werd in 1993 voorzitter. Voordien had hij de functie van secretaris vervuld. Onder het voorzitterschap van Peter Sparla groeide de vereniging tot circa 225 leden. Tijdens deze periode kreeg Sankt Tolbert het beheer over het kleine douanekantoor in

de Akenerstraat, dat behouden bleef en als museumje werd ingericht. De belangrijkste gebeurtenis was de verbouwing van onze schuur in de Bloemendalstraat. 'De Boed' zoals wij dit gebouw noemden, werd ons verenigingslokaal "Óp Sankt Tolbert". De vele hoogtepunten uit de tijd van het voorzitterschap van Peter werden middels een foto-presentatie in beeld gebracht.

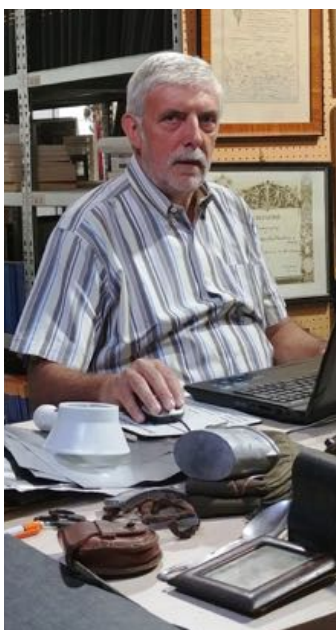
Hét hoogtepunt van deze avond was de benoeming van Peter Sparla als erelid van Sankt Tolbert, als blijk van waardering voor zijn vele verdiensten voor onze vereniging. Hij ontving dan ook voor zijn erelidmaatschap een prachtige hand-

geschreven oorkonde en voor zijn echtgenote Monique was er een mooi bouquet bloemen. Victor Voncken, 25 jaar lid van onze vereniging, werd die avond eveneens verrast met een oorkonde voor zijn zilveren jubileum.

De redactie

Onze nieuwe voorzitter Jo van der Meij

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 23 maart 2018 werd, wegens het aftreden van voorzitter Peter Sparla, een nieuw bestuurslid gekozen. Met algehele stemming viel de keuze op Jo van der Meij. Op 12 april 2018 werd tijdens een bestuursvergadering besloten dat Jo onze nieuwe voorzitter zal worden. Zeker een goede keuze, mede gezien zijn arbeidsverleden. Jo was gemeentelijk archivaris bij de gemeente Valkenburg aan de Geul. Daarnaast heeft hij een aantal gemeenten het archief in orde gebracht. In Vaals is hij zeker geen onbekende. Hij is raadslid en wethouder (C.D.A.) van de gemeente Vaals geweest. In 1987 schreef hij

een boekje over de voormalige Evangelische Lutherse Kerk van Vaals. Het gebouw bestond toen 250 jaar. Jo hield ook van carnaval. Hij is oud lid van 'CV de Raenpiete Vols'.

Ook na zijn pensionering is Jo nog volop actief. Hij inventariseerde het enorme archief van Gulpener Bierbrouwerij te Gulpen. Een monnikenwerkklus. De presentatie van deze inventarisatie vond op 26 januari van dit jaar plaats. En nu is Jo van der Meij de nieuwe voorzitter van Heemkundekring Sankt Tolbert. Wij zijn ervan overtuigd dat onze vereniging nog veel profijt zal hebben van zijn kennis en ervaring. Wij wensen hem veel succes.

De redactie

In dit nummer:

- Peter Sparla erelid van Heemkundekring Sankt Tolbert 1
- Onze nieuwe voorzitter Jo van der Meij 1
- Een gesprek met jubilaris Victor Voncken 2
- Activiteitenagenda 4

Een gesprek met jubilaris Victor Voncken

door Marianne Eussen

De naam Victor Voncken is een begrip in heemkundige kringen. Sinds 1993 is Victor Voncken lid van Sankt Tolbert en schrijft artikelen voor de Nieuwsbrief en de jaarboeken van onze vereniging.

Tegenwoordig zit hij ook in het bestuur en is hij redactielid bij publicaties van Sankt Tolbert. In de jaren 2012-2015 schreef hij korte historische artikelen over Vaals in het (inmiddels niet meer bestaande) Infoblad van de Gemeente Vaals.

Op 29 januari 2018 vierde Victor zijn 25-jarig jubileum bij onze vereniging; een goede gelegenheid om te vragen hoe het vijftienvintig jaar geleden begonnen is.

Ik was al eerder door de oprichters van de vereniging benaderd om lid te worden van Sankt Tolbert, omdat men wist dat ik in de geschiedenis van Vaals zeer geïnteresseerd was en het een en ander had verzameld. Wegens mijn fulltimebaan, met daarnaast nog een studie, had ik hier echter op dat moment geen tijd voor. Na beëindiging van mijn studie ben ik begin 1993 meteen lid geworden. Tevens werd ik toen lid van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig genootschap (LGOG) en van de Aachener Geschichtsverein. Van beide verenigingen ben ik inmiddels ook 25 jaar lid.

Naast lid te zijn van drie heemkundige verenigingen, heb je, zoals je zegt, het een en ander verzameld?

Ja, ik begon een uitgebreide verzameling aan te leggen. Literatuur over onze gemeente: boeken tijdschriften, brochures etc. Hetgeen ik niet antiquarisch kon kopen, werd in de

bibliotheek van Maastricht en in de Diözesanbibliotheek van Aken gekopieerd. Maar ook ansichtkaarten en oude foto's van Vaals werden verzameld. Menig weekend was ik op een verzamelaarsbeurs aan te treffen. Tegenwoordig kan men als verzamelaar veel via het internet kopen.

Je bent een gepassioneerde verzamelaar en je beschikt over voldoende historische kennis om anderen hierin te laten delen ...

Onder het motto "iesj ken besser sjrievē dan moele" verscheen in deel 3 van verleden & heden (1993) mijn artikel over het voormalige clarissenklooster aan de Maastrichterlaan te Vaals. Er leefden toen nog enkele zusters afkomstig uit de Vaalser gemeenschap in een klooster in Mechelen. Met hun werd contact opgenomen. De

aanvankelijke scepsis verdween en uiteindelijk waren de zusters verheugd met het artikel.

Daarna schreef ik voor deel 9 van verleden & heden een uitgebreid artikel over het voormalige Vaalser redemptoristenklooster met zijn juvenaat voor priesteropleiding, het Collegium Josephinum. Dit was een hele studie. Aanschaf en raadpleging van (antiquarische) boeken en urenlang archiefonderzoek gingen hieraan vooraf. Veel informatie ontving ik van het 'Collegium Josephinum' te Bonn, de opvolger van het Vaalser juvenaat, dat tegenwoordig een gymnasium voor jongens is. In hun jaarboek 2008/2009 hebben zij mijn artikel betreffende de beginperiode van het juvenaat opgenomen en in het Duits vertaald.

Het levensverhaal van Karel Rhoen, geboren in Lemiers en architect en geschiedschrijver in Aken, volgde in deel 10. Onder de naam "Uit mijn Archief" verschenen in de delen 11, 12 en 14 een aantal kortere en langere artikelen. In deel 12 staat het waargebeurde verhaal "Een gruwelijke moord in de Raren", die in 1816 gebeurde.

En toen kreeg je onverwachts een telefoontje ...

De bewoonster van het pand, waar deze moord plaatsvond, belde mij na de publicatie verontrust op. Hoe moest zij nu leven in een huis waarin een moord was geschied? En er stonden ook nog foto's van haar huis in het verhaal. Nu kwamen er een hoop mensen kijken. "Maar mevrouw de moord is bijna 200 jaar geleden gebeurd, trek u dit toch niet aan", was mijn antwoord. Later vertelde zij mij dat niemand was komen kijken en dat zij er ook geen problemen mee heeft gehad.

Er is een grote verscheidenheid van onderwerpen in je artikelen. Er zit beslist een favoriet stuk tussen ...

Mijn favoriete verhalen over de families Von Clermont / Jacobi en over de naaldenfabrikant Jacob Kuhnen staan in de delen 13 en 15. Ter herdenking aan de Eerste Wereldoorlog in deel 16 (2014) dan een uitgebreid artikel over de toestand in de gemeente Vaals tijdens deze moeilijke jaren, waarbij ook aandacht voor de Duitse inval in Gemmenich en de situatie in Aken.

Af en toe verras je ons met een fotoartikel, waarin je hoofdzakelijk eigen – meestal origineel – fotomateriaal gebruikt.

Ja, dat is juist. In deel 17 twee fotoartikelen: 'Oude ansichten van Vaalserkwartier' en 'Einmarsch van de Duitsers in Vaals 1940' In verleden & heden 18 het eerste fotoartikel over voormalige winkels in Vaals,

waarin de Kerkstraat aan bod komt. Gevolgd in deel 19, waarin de Akenerstaat en de Bergstraat zijn opgenomen.

In de Nieuwsbrief schrijf je regelmatig stukken waarin vooral oude tradities uit onze euregio aan bod komen.

In de Nieuwsbrief van Sankt Tolbert heb ik, gezien mijn interesse in de geschiedenis van Aken, naast artikeltjes over Vaals ook enkele stukjes over Aken geschreven. En niet te vergeten de aandacht voor oude gebruiken en tradities met Pasen, Sint-Nicolaas en Kerstmis.

Soms werk je ook samen met iemand aan een artikel.

In verleden & heden deel 19 heb ik samengewerkt met Peter Sparla aan het verhaal over de Vaalser koopman Johann Louis Kocks, zijn zoon professor Josef Kocks en de slagerijen Kocks en Habets. Peter had een oude foto met beschrijving van professor Kocks verworven. Bij toeval ontdekte ik een gedenktafel van deze professor op de begraafplaats aan de Seffenterstraat te Vaals. Van het een kwam het ander. Het werd een hele puzzel, waarbij wij hulp kregen van de familie Habets. Naast het artikel heeft Peter in november 2017 over dit onderwerp in ons lokaal een mooie PowerPoint presentatie getoond.

"t sjrieve' komt nog altijd op de eerste plaats, maar, we zien je ook steeds vaker presenteren en organiseren.

Af en toe presenteer ik op een verenigingsavond een film of een fotoreportage en ik heb een tweetal excursies naar Aken georganiseerd. Voor de tentoonstelling '975 jaar Vaals', die op

initiatief van Jan Francotte en Thomas Richter werd gehouden in 2016 in ons verenigingslokaal, werd een werkgroep van tien personen gevormd. Er verscheen tevens een tweetalige catalogus geheel in kleur. Met plezier heb ik hieraan meegewerkt.

Ongetwijfeld een bijzonder hoogtepunt bij Sankt Tolbert?!

Dat was het werkelijk, evenals de viering van het vijftienvijftigjarig jubileum van Sankt Tolbert. Een feestavond met een prachtig programma, in een uitverkochte zaal 'de Obelisk' te Vaals.

Wij zijn nieuwsgierig! Ben je al bezig met een nieuw onderwerp?

Ja, ik werk weer samen met Peter Sparla aan een nieuw project. Het betreft een artikel en een PowerPoint presentatie over de Akense professor Otto Intze. Daarnaast beschrijf ik een oude roman en een novelle waarin Vaals voorkomt. En tenslotte deel 3 van de 'Voormalige winkels in Vaals', waarbij nu de Tentstraat aan de beurt is.

Tot slot nogmaals onze welgemeende felicitaties met je drievoudig jubileum en bijzonder veel dank voor je inzet voor Sankt Tolbert.

Prof. Otto Intze

'Der Bau' met bijbehorende boerderij, de Cereshoeve. Gebouwd als woning met fabriek en hoeve voor de naaldenfabrikant Jacob Kuhnen.

Secretariaat:
Heuvel 4
6291 CS Vaals
Nederland

Telefoon: 043-306 42 06
E-mail: sankttolbert@gmail.com

Bezoek onze
website
sankttolbert.nl

Bezoek ons ook op:
facebook

Verenigingsnieuws

Geniet van de zomer!

Grensovergang Vaals, zomer 1973

Activiteitenagenda

8 september 10:00 t/m 16:00
uur: Open Monumentendag.
Het thema in 2018 is "Europa".
O.a. wordt ons douane-

museum "Kleng Wach" in de
Akenerstraat opengesteld en
tevens is ons verenigings-
gebouw geopend.

De nieuwsbrief is een uitgave van heemkundekring Sankt Tolbert.

Wilt u meer weten over de heemkundekring Sankt Tolbert, een bijdrage leveren aan deze nieuwsbrief of heeft u een interessante mededeling, kijk dan op de website www.sankttolbert.nl of mail naar sankttolbert@gmail.com.

De nieuwsbrieven staan ook in pdf-formaat op de website. Deze kunt u downloaden. Tevens kunt u op de site aangeven als u de nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen.